

Hét Határ

Református hitéleti lap

XVI. évfolyam 12. szám

2012. december

ADVENTI FÉNY

„Mi is lehetne becsesebb egy csendes vasárnap reggelnél, amikor kint szürkeség van, bent pedig fényesség, amikor a lélek zsoltárokat lélegzik és Isten békéjét arany serlegekből issza.” Ez a szép idézet Johann Wichern evangélikus lelkész naplójából származik, aki 1833-ban árvaházat alapított a németországi Hamburgban. 120 árvának, utcákon nevelkedő gyerekeknek adott otthont, nevelést, tanulási lehetőséget az általa létrehozott otthonon.

Wichern nevéhez egy fontos szokás is fűződik. Noha az advent ünneplése a negyedik századig nyúl vissza, a protestáns lelkész használt először adventi koszorút. Wichern egy kocsikereket akasztott fel a mennyezetre. Fenyőágakkal díszítette fel. Végül négy nagy fehér és sok kis piros gyertyát erősített a kerékhez. A nagy gyertyákat vasárnap, a kicsiket hétköznap gyújtották meg. Wichern így ír az adventi koszorú használatáról és értelméről: „Istentisztelet után, advent alkalmából mindnyájan összegyűlünk az imateremben. Ott bent úgy tűnik tavasz van: a szobát zöld ágak díszítik, a levegőt fenyőillat járja át. A fiúk és lányok szeme boldogan néz fel a csillár felé. Amit látnak, ismerős számukra. A csillár karjaihoz erősített koszorú az; a koszorún az első gyertya már ég, mert ez az advent első vasárnapja. Amikor holnap is eljövünk, két gyertya ég majd, holnapután három, és minden nap egyel több. Minél több gyertya ég, annál boldogabbak a fiúk és a lányok. Amikor pe-

dig már mindegyik ég, itt van ő, Krisztus, minden dicsőségében.”

A hamburgi árvák mindennapi éneklését, imádkozását a koszorú növekvő fénye kísérte. Minél közelebb volt a karácsony, minél hosszabbak és sötétebbek voltak az éjszakák, annál több fehér és színes gyertya világított nekik. Ebben az egyszerű elgondolásban hitünk egyik alapvonása rejtezik. Az idő, amelyben élünk sokféle látszat ellenére nyílsebesen halad beteljesedése, Istentől kapott végső célja felé.

Az ósatyáknak és prófétáknak adott ígéretek szerint megszületett Isten Fia Betlehemben angyalok és emberek társaságában. Krisztus Istennek engedelmeskedve, szenvedés és halál révén jutott el a feltámadásig. Az egyház pedig megpróbáltatások,

háborúságok közepette várja Urának eljövetelét. Az Éden kertjéből való kirekesztés óta Isten ígéretei és azok beteljesülése között feszül minden ember élete. Krisztus mennybemenetele óta ez a várakozás utolsó szakaszába érkezett. Immár a nappalt, a delet várjuk. Krisztus dicsőséges eljövetelére készítjük testünket és lelkünket.

Advent idején erőt merítünk abból, ahogy Ábrahám várta fia megszületését, ahogy Ézsaiás várta Jeruzsálem megmenekülését, ahogy a próféták várták a templom felépülését, ahogy Simeon, Anna várta az Údvözítőt eljövetelét, ahogy a hamburgi árvák várták a karácsonyt. Miközben kint egyre növekszik a sötétség az adventi ének és imádság a növekvő fény felé fordítják tekintetünket.

Barta Zsolt

Gerzsenyi Sándor
(Pécs)

Célba ért vándorok

„Messze van még Betlehem?”
- szól a számár csendesen.
Négy patámat már lejártam,
Megpihennék szívesen.

„Édes terhem oly nehéz!”
- Mária az égre néz.
A mennyország ablakából
Alányúl egy drága kéz.

József kissé csüggeteg.
„Ridegek az emberek!”
Csillag csillog a szemében.
Elvonult a fergeteg...

Szállás nincs, de frissalom
Istállóban: alkalom
A szülésre. A kisdedet
Óvja égi irtalom!

Jönnek csodapásztorok.
Három bölcs is vánszorog.
De kigyúlnak! – A magasból
Bús fejükre fény csorog.

Áldott kicsi királyunk!
Sok országot bejártunk,
De olyan szépet, mint a tied,
Semerre sem találtunk.

Lehull rólunk szenny és sár.
Nálad tiszta élet vár.
Neked adjuk mindenünket:
Gáspár, Menyhért, Boldizsár,
Meg az összes pakulár.

BOLDOGOK AZOK A SZOLGÁK

Olvasandó: Lukács 12: 35-40.

Megérkezett advent ideje, ami a nagy néptömegek számára egyenlő a karácsonyi készülődéssel. Közeledik az ünnep, így el kell rendezni az ajándékvásárlást, a lakás kitakarítását és feldíszítését, és persze ki kell találni, hogy mi legyen a karácsonyi menü.

Sokkal kevesebben vannak a társadalomban, akik számára ez a négy hét a lelki készülődést is jelenti. Elcsendesedést az Isten előtt, ráhangolódást az ünnepre: Jézus Krisztus, a világ megváltója megszületett!

Mai napi igénkben Jézus sokkal többről beszél még az utóbbinál is!

Készenlétre hív bennünket, ami nem egy kötött időszakára szól az évnek, hanem teljes életünkre!

Persze készenlét és készenlét között is különbség van! Általános Iskolas koromban sokszor válaszoltam a szülői kérdésre, hogy persze, felkészültem a holnapi napra. Aztán jött egy-egy rossz jegy, vagy szaladtunk az elfelejtett házi feladatot lemásolni valakiről! Mert a felkészülés gyakran messze volt a tökéletestől.

Mit tudunk meg a mai igéből, Jézus tanításából az Adventről és a készenlétről? Először is, hogy az Úr visszajön!!!

Nagyon fontos kijelentés ez számunkra, mely sokszor megtalálható a Szentírásban. Jézus maga is kijelentette tanítványainak, s a korai egyház, a Krisztusról szóló bizonyosságtételek is evidenciaként veszik ezt.

Különösen fontos ez ma, amikor oly sokan a keresztyén hitre, mint egy régóta túlhaladott, babonás hiedelemre tekintenek.

Persze, megalkotjuk mi a magunk verzióját. Manapság sok olyan TV programot lehet látni, amelyik azzal foglalkozik, hogy hogyan lesz vége a világnak. Becsapódik egy meteor, megváltozik a mágneses pólus, túlmelegszik a föld, óriási napkitörés zajlik le, és sorolhatnánk a világ végét okozó lehetséges katasztrófákat. Lehet izgulni, várni, félni és rettegni.

S persze nem kívánok én vitatkozni a lehetőségeken, a Biblia is beszél a végidőkben égi és földi katasztrófák beköszöntéről.

De amit hangsúlyoz, az az, hogy Jézus

visszatér. „Úgy jön el, ahogyan láttátok Őt felmenni a mennybe”.

Persze könnyebb a meteortól félni. Annak nincsen személyes vonzata. Az nem kér számon. Az nem tart ítéletet.

A mai ige azonban advent kezdetén Isten ígéretére mutat! Jézus visszajön! A ház ura egyszer hazatér – szembesülünk meg vele, meg kell állnunk előtte, hogy számot adjunk...

Ebből könnyen fakad a következő kérdés: Mikor jön Krisztus vissza? Mikorra várjuk?

A válasz egyszerű: nem tudjuk, titok. Olyannyira nem tudjuk, hogy amikor a tanítványok kérdezték erről Jézust, ezt mondta: nem a ti dolgotok tudni az időket ... még a Fiú sem tudja, egyedül az Atya!

Persze az ember ebbe nehezen nyugszik bele. Mindent tudni akarunk... Mert nekünk jogunk van tudni, hogy mi mikor, miért és hogyan történik.

Ha a Biblia nem mondja meg, ha még Jézus sem tudja, akkor keresünk más megoldást! Majd a mayák tudják, majd mi, a Bibliai számok átértékeléséből kiszámoljuk. Vagy éppen a világ eseményeiből kikövetkeztetjük.

Hány próbálkozás volt már – mind tévedés volt!

Mert annak az idejét csak az Atya tudja. A ház ura sem tudja, mikor jön a tolvaj, a szolgák sem tudják, mikor jön meg uruk.

Nem az a feladatunk, hogy találgassunk, számolgassunk, tévhiřeket terjesszünk. Jézus egyértelművé tette, mit vár tőlünk: „Boldogok azok a szolgák, akiket az úr, amikor megérkezik, virasztva talál”...

Mi tehát a feladatunk? A készenlét, a várakozás!

Oly szemléletes a mai ige képe. A szolgáknak készen kell lenniük Úruk fog-

dására. Ha csak azon spekulálnának, vajon mikor jön, sohasem lennének készen.

Pedig uruk nem kér tőlük sokat, csak hogy végezzék el dolgukat akkor is, ha Ő nincs ott. Legyen a fű lenyírva, a ház kitakarítva, a zár megolajozva, az állatok megetetve. Legyen a munka elvégezve!

Hogy mikor jön vissza: titok. Nem volt még mobil telefon és internet, hogy előre szóljanak. De nem is az a lényeg.

A jó szolga teszi a dolgát, s így az ura bármikor megjöhet, mindent rendben fog találni.

Kedves Testvéreim. Isten ilyen aktív, tevékeny várakozásra hív bennünket is. Adventben, de életünk minden napján!

Nem arra hív, hogy ölbe tett kézzel üljünk és malmozzunk ujjainkkal.

Nem arra hív, hogy azt mondjuk: hiszünk, és ezzel letudjuk lelkünk Istenkeresését.

Jézus feladatokat adott: kérjétek, keressétek, zörgessétek! Imádkozzatok! Vegyétek észre a szükségben lévőköt és segítsetek! Engedjétek hozzá a gyermekeket! Tegyetek tanítványokká minden népet!

Van feladat bőven! A legrosszabb, amit tehetünk, az a tétlen várakozás!

„Legyen derekatok felőveve és lámpásotok meggyújtva!” Hogy nem tudunk minden dolognak a végére érni? Nem baj. Nem az a feladat.

Hanem hogy tegyük a dolgunkat. „Mert boldogok azok a szolgák, akiket az Úr, amikor megérkezik, virasztva talál.” Nem ölbe tett kézzel ülve, hanem végezve a rábízott feladatokat.

Advent feladat. Hittel, szorgosan, tevékenyen várni az Urat. Mert bármikor visszajöhet. Mert bármikor magához szólíthat bennünket. S nekünk nincs más dolgunk, mint végezni a munkát, amit ránk bízott. Adventben, karácsonykor, és az ünnep elmúltával is. Életünk minden napján.

Sugár Tamás

A Kossuth Rádióban 2012. december 2-án, 10.00 órai kezdettel a Nagyigmándi Református Templomból elhangzó ige hirdetés szerkesztett változata

VÉDŐHÁLÓ KELL

Válság van. Sokszor halljuk, olvasuk, beszélünk is róla, és talán itt-ott az értelmező szótárakban utána is nézünk, hogy miről is beszélünk. A szerint **a válság súlyos, zavaros kiszámíthatatlan végkimenetelű folyamat, a megszokott rend, rendszer felborulása.** Többféle változata lehet: gazdasági, pénzügyi, társadalmi, politikai, egészségi, stb., sőt még lelki válságról is szokás beszélni. Ha elvonatkoztatunk a napi hírektől (ami nem könnyű), és szigorúan az értelmezés szerint tekintjük a válságot, észre kell vennünk, hogy az életünk tele van mindenféle súlyos, kiszámíthatatlan végkimenetelű folyamatokkal, azaz válságokkal, amelyek Isten segítségével magunknak kell úrrá lenni. Nyilvánvaló, hogy ezek elszenvedői is mi vagyunk, vagyis az ember, és előidézője is az ember. (Akár magunk, akár mások.) Hogyan lehetséges, hogy ősidők óta még sincs ezekből világ-összeomlás? Szerepe lehet ebben egyrészt annak, hogy ezek térben és időben nem halmozottan, hanem különbözőképpen jelentkeznek az életünkben, másrészt mivel felismerhetjük az okát, belátjuk, hogy megoldásában a Mindenhatón kívül csak magunkra számíthatunk. De hát miért teszi ezt az ember, ha egyszer ő lesz az elszenvedője is? Teológiai ismereteim nincsenek, de még az elemiben azt tanultuk, hogy amikor az Isten megteremtette az embert, utána a saját lelkéből lehelt bele lelket. Bennünk tehát Isten lelke van. Az Isten ugyanakkor minden élőlénynél felsőbbrendűnek teremtett bennünket, hogy lelke (lelkünk) által az Ő nevében uralkodjunk (szolgáljunk) azokon. Azért adott nekünk a testünk részéket tudatot, hogy cselekedeteinket a teremtett világ összhangjának biztosítására folytonosan úgy változtassuk, hogy azok a belénk lehelt lélekkel mindig összhangban legyenek. Ezáltal Ő az Embernek mindennél (még kétharmadnál is) nagyobb szabadságjogot (és felelősséget) adott, amellyel már az Édenkertben visszaéltünk. (Ott a kígyóra mutogattunk, itt meg a bankokra.) Ha Édenkertből fakadó gyarlóságunkat folytonosan növeljük, folytonosan egyre nagyobb mértékben eltávolodunk a Lélektől, hovatovább beidegzetté válik gyarlóságunk, amelyet – magunk igazolására – végül már erénynek tartunk, és annak tömeges összeomlásakor nem személyeket, hanem személytelen in-

tezményeket hibáztatunk. (Bankok, pénzintézetek, pénzvilág, stb.) Napjainkban talán a legalattomosabb anyagi válságot, a pénzügyit szenvedjük el. Alig, talán egyáltalán nem gondolunk arra, hogy ez sohasem jöhetett volna létre, ha nem előzte volna meg az erkölcsi-tudati (gondolkodásbeli) világválság. Ez rejtve zajlott, néha a lelkiismeretünk megszólalt ugyan, de nem jutott erőre, a válság kiteljesedett. Ugyan ki ne fogadná el az anyagi javakat, ha látszólag ingyen, mintegy „hozomra” adják? Igaz, a válság kialakulásában való részvételünk elenyészően kicsiny, de létezik. És vajon valóban kicsiny? Nézzünk egy példát. Azt, hogy mások javain ellenszolgáltatás nélkül gazdagodjunk, mindannyian elutasítjuk, de minden héten megvesszük azt a legalább egy lottószelvényt, hogy mások „önként” felajánlott javain esetleg milliárdosok lehessünk. Vajon lehetnének e „munkanélküli” lottó-milliárdosok a lottózók milliói nélkül? Ugyanakkor felháborodunk, ha önként vállalt jelzőlogainkra igényt tartanak. Természetesen a kettő közé nem lehet egyenlőségjelet tenni. Az egyik-szórakozás, a másik-maga az élet. Csakhogy ne felejtsük el, a Sátán róka módjára tör ránk: először – szórakozásból – csak az egyik lábát engedjük be, aztán a fejét, végül már nincs visszaút, felfalja a családot. Egy normális társadalom ilyenkor öszterezzen és védekezik. Védőhálót von maga köré. Az ipari válság ellen ipari megoldásokkal, a pénzügyi ellen pénzügyikkel, azaz „kutyaharapást szőri-vel”. Átmenetileg talán segíthetünk ezekkel, de végérvényesen aligha, hiszen ha – amint láttuk – mindezek kiváltóját, az erkölcsi-gondolkodásbelit nem kezeljük, akkor annak következményei eredendő gyarlóságunk miatt újratermelődnék. (A tudósok köteteket írnak a válságok ismétlődéséről, pedig milyen egyszerű: csak egykor attól a „tiltott gyümölcstől” kellett volna tartózkodni.) De ha már így van, akkor nincs valami megoldás, hatékony védőháló? Véleményem szerint van, és ez nem más, mint a krisztusi szellemiség kiteljesedése, azaz maga a Szentírás. Ki tagadná, hogy ebben a szellemben élve, ha megjelenének is gyarlóságaink, azok nem tudnának uralkodóvá, azaz világlajelenséggé válni, mert örökös „figyelmeztetésben” lenne részünk. Dehát a földön nem mindenhol ismerik,

vagy ismerik el a Szentírást, hogyan várhatjuk akkor szellemiségének uralmát? A betűjét talán nem ismerik, de a szellemét igen, mert az maga a Szentlélek. Mivel az Úristen ezzel mindannyiunkat eredendően megajándékozott, az szükségképpen működik bennünk, vitatkozik gyarlóságunkkal (tudatunkkal), és ha már vitatkozik, akkor végül győzedelmeskedhet is. Világméretű győzelmeknek pedig a hatása is világméretű, keresztyén védőháló lesz.

E VÉDŐHÁLÓ nemcsak anyagi létünk, de biológiai életünk biztonsága miatt is megkerülhetetlen, szükséges. A nagy válságos időszakokat a tudósok az 1850-es évek végétől számítják, pedig volt már korábban is hatásában az egész világra, következményeiben főleg Európára kiterjedő erkölcsi-tudati válság, amit a reformáció követett. De nem felejtethjük el azt sem, ami vele járt, hogy „rángtak milliószám kínban a testek”, s hogy következett a „harmicévi döghalál” (Illyés Gy.). Mindez azért, mert a korabeli kapzsi pénzmágnások az egyházra telepedve és azt uralva „árulták az istent” (Ady E.). Vegyük észre, hogy az 1800-as évek végén kialakult elhúzódo gazdasági válságból végül is az első világháború hozott „fellendülést”, s hogy az 1929-est követő „bekeidőszak” tulajdonképpen a másodikra való felkészülés miatt válhatott nosztalgikussá. De ne felejtjük el ugyanakkor Doberdót, Isonzót, Piavét, a Donkanyart, a rombadöntött Magyarországot, a szárnyaszegett családokat sem.

Kapzsiság – válságok – pusztítás – felemelkedés. Valóban örökérvényű lenne ez a körforgás? Akkor napjainkban minek nézünk elébe? Keresztyén ember nem jósol, mert tudja, hogy jövönk Isten kezében van, de tudja azt is, hogy Urától kapott tudata révén a Lélekkel való összhangra kell törekednie, ezért a múlt történéseit hittel kell elemeznie és cselekednie. Ennek végeredménye pedig hitem szerint csak egy krisztusi szellemiségű védőháló megteremtése lehet.

Az Úr a lelkét adta nekünk. Nyissunk naponta utat gondolatainkban Szent Fiának az „Adventus Dei”-nek a gondolatainkban is. Nekünk ma ilyen VÉDŐHÁLÓ KELL!

A REFORMÁCIÓRA EMLÉKEZTÜNK

Őszbe forduló, de még nyáris meleg fogadta november 4-én az Etere látogató református gyülekezeteket. Orgona- és harangszó kíséretében vonultak a templomba Ászár, Császár, Vérteskethely, Ete, Csép, Kisbér, Tárkány és Réde képviselői, hogy közösen tiszteljenek a reformáció ünnepének.

A reformáció napi ünnepen elcsendesedve először Battyai Géza etei lelképásztor szavaival Isten bennünket megszólító szavaira figyeltünk.

Az Ige üzenetét Barta Livia rédei tiszteletes asszony közvetítette a hallgatóság számára. A görög "dünamisz" szóból kiindulva vezetett el minket a reformáció hőseinek erőt adó Isteni akaratához. A reformáció szemléletváltást, életmódváltást hozott, a fényűzés helyett a szolgálat, a hivatás, az anyanyelven való prédikálás vált többek között elsődlegessé, átrendezve az emberek életét, hatalmas változást hozva a társadalomban is.

Megismerhettük Huszár Gál, egy kiváló magyar reformátor, nyomdász, énekes-szerző, evangélikus szuperintendens, a Heidelbergi Káté magyar fordítójának fordulatokban gazdag életét és munkásságát. Juhász Róbert császári lelképásztor beszélt a magyar reformáció eme

különleges személyiségéről, akinek 500. születési évfordulójára emlékezünk az általa szerzett dicséretes (151., 372.) éneklésével és hálaadó imájával is. Csodálattal töltött el az a sokszínű tevékenység, amelyet Huszár Gál végzett, és megértettük, hogy abban az időben a könyvnyomtatás, a könyvkiadás, egyáltalán a kultúra terjesztése éppen olyan forradalmi tettnek számíthatott, mint a 20. században a számítógépek elterjedése.

Ezután a császári férfikórus szolgálata varázsolta el a gyülekezetet két- és háromszólamú énekekkel.

Az ünnepi istentisztelet a 134. zsoltár és a himnusz eléneklésével zárult.

A szomszédos kultúrotthonban bőséges "terüj asztalkám" várta szeretetvendégségre a testvéreket.

Aki részt vett ezen a közös reformáció-ünnepségen, hitben és lelkiekben megerősödve térhetett haza. Köszönjük az etei gyülekezetnek, hogy megszervezték ezt a meghatározó ünnepi alkalmat, Isten áldását kérve, hogy hitben, boldogságban és lelki egészségben megerősödve munkálkodhassanak továbbra is Isten dicsőségére!

Matyasovszky Erzsébet

TEOLÓGUSNAP

November 17-én 8 teológushallgató látogatott el gyülekezetünkbe a Pápai református Teológiai Akadémiáról. Szombat este részt vettek az ifjúsági alkalmon, ami a közös éneklés és beszélgetés után, közös vacsorával ért véget. Másnap, a vasárnapi istentiszteleten bizonyosságot tettek hitükről és elhi-

vásukról a gyülekezet közösségében. Az igehirdetés szolgálatát Dr. Márkus Mihály nyugalmazott püspök úr, mint a teológia professzora végezte. Istennek adunk hálát a csodálatos lelki alkalomért, s az Ő áldását kérjük Püspök Úr, a diákok és az egész lelkesítő intézmény életére és szolgálataira.

HITTANVERSENY

2012. november 17-én Lábatlanon rendezték meg a 2012. évi hittanversenyt, melynek eredményeit az alábbiakban olvashatják! Köszönet illet minden a résztvevő gyerekeket, a felkészítő lelképásztort, hitoktatót és a szervezőket is ezért az alkalomért és lehetőségért!

A Tatai Református Egyházmegye 2012. évi hittanversenyének helyezettjei:

2-3. osztályosok:

I. helyezett: „Akvilla és Priscilla” azaz Kovács Hanna, Kovács Virág Prekler László Bence és Rózsási Krisztina

II. helyezett: „Kicsi Kocsi Lányok” azaz Komlósi Csenge, Lakatos Rebeka, Matejec Regina és Valakovics Vanda

III. helyezett: „Nyerges Lábatlan” azaz Hegyi Boglárka, Mihelik Sára, Török Emília és Wierl Mariann

4-5. osztályosok:

I. helyezett: „Lábatlani ötödikesek” azaz Ángyán Laura, Fehér Nóra, Flach Nikolett és Flach Róbert

II. helyezettek: „Gedeon serege” azaz Faragó István László, Nyári Zoltán Valentin és Töltősi Máté

„Nyerges-Lábatlan” azaz Eckl Patrik, Kocsis Evelin, Mihelik Tamás és Stampf Szabasztián

III. helyezettek: „Kocsiak” azaz Horváth Tamás, Kemény János, Kis Zoltán és Vad Rebeka

„Kocsi lányok” azaz Bottlik Diána, Lévai Laura, Lukács Gréta és Nyemcsok Eszter

6-7. osztályosok:

I. helyezett: „Kocsitolók” azaz Csonka Zoltán, Geng Péter, Harangozó Flóra és Nagy Réka

II. helyezett: „Bibliamolyok” azaz Dosztál Fruzsina, Gerecsei Anna és Szabó Dalma

III. helyezett: „Isten bárányai” azaz Gál Ibolya, Gál Erika és Torpai Zsófia

8. osztályosok:

I. helyezett: Eckl Gergő

II. helyezett: Varga Flóra

III. helyezett: Mayer Ádám

ÉVFORDULÓK A REFORMÁCIÓ KAPCSÁN

300 éve született Bod Péter

Bod Péter emléke (és talán kultusza is) Erdély földjén él igazán. Nálunk mintha kikopott volna alakja a köztudatból, még református berkeken belül is. Mégis azt kell mondanunk róla, hogy a maga korába, és még a következő évszázadokban is magyarul területeken meghatározó volt munkássága. Ennek bizonyosságára hadd mondjam el, hogy a Hét Határ két gyülekezetének (Dad, Nagyigmánd) régi könyvszekrényében Bod Péter több munkájának több kiadásával is találkoztam. Az igényes, tudós lelkipásztorok és tanítók igyekeztek beszerezni még a nyugati végeken is az erdélyi tudós műveit. Nem csoda. Sok tekintetben úttörő munkát végzett, nem egy írása alaplúnak számított évszázadokon át.

Bod Péter egy szegény nemesi családban született Felsőcsernátonban, 1712. február 22-én. Ott kezdte tanulmányait, majd 1724-től Nagyenyeden tanul a híres kollégiumban. Szolgadiákként végzi az iskolát. Ez azt jelenti, hogy szegénysége miatt tandíjat nem fizet, viszont munkával szolgálja meg taníttatását (takarítás, élelembeszerzés, terítés, fűtés, mosogatás stb.) Ugyanakkor a tanulásban, értékelésben nincs különbség diák és diák között. Az iskolától valami jótéteményt („öszöndíj”) kapott kiválóbb, idősebb tanuló köteles volt ingyen tanítani a szegény diákokat, ingyenes korrepetálásban részesültek. Ilyen körülmények között gyarapítja tudását Bod Péter is. 1729-ben tanítónak megy Felsőbányára, majd három év múlva visszatér az enyedi kollégiumba. Tanul, aztán segédtanár lesz, majd hamarosan a kollégium könyvtárának kezelésével bízzák meg. Könyvszerete itt teljeseedik ki: igyekszik minél többet olvasni, megismeri az írókat, műveiket. 1740-43 között a leideni egyetemen tanul. Mikor hazatér, hét és fél mázsa könyvet hoz magával... Árva Bethlen Kata, neves pártfogója már külföldre is ötven arannyal küldi ki, hazatérve pedig udvari papjának választja, 1746-ban ezzel együtt az olthévízi gyülekezet lelkésze. 1749-től haláláig, 1769. március 2-ig a magyarigeni gyülekezet papja.

Mint jeles tudós és könyvbarát igyek-

szik minden korabeli erdélyi és magyarországi könyvtárat megismerni, kutat a levéltárakban. Kapcsolatban áll a híres könyvgyűjtő Ráday Gedeonnal, jár annak péceli kastélyában és könyvtárában is. A két könyvbarát egymás keze alá dolgozik: Bod segít Rádaynak könyvek kiválasztásában és vásárlásában, Ráday cserébe könyveket vesz és ajándékoz Bodnak. Saját könyvtára messze földön híres.

A könyvek között ma már igen értékesek és fontosak azok, amelyeket mint tudós és termékeny szerző, maga ír. Úttörő munkát végzett bibliai segédkönyvek, egyház- és irodalomtörténeti

művek megírásával. A teljesség igénye nélkül: „A Szentírás értelmére vezérlő magyar lexikon” (1746) bibliai fogalmakat magyaráz, „A Szent Bibliának története” (1748) a bibliai könyvek történetét dolgozza fel, „Az erdélyi református püspökök életrajza” (1766) és a „Kösziklán épült ház ostroma” egyháztörténeti munka. Ez utóbbi kéziratban maradt, mint a „Magyar egyháztörténet” c. műve, csak később, a 19. század végén láttak napvilágot. Ezeket túl se szeri, se száma az ünnepekről, egyházzogról, elmés mondásokról, sírfeliratokról, korábbi nagyokról szóló munkáinak, több gyászbeszéde is megjelent. Irodalomtörténeti munkája pedig, a „Magyar Athenas” (1766) máig alapmű. Ebben azokat a magyar írókat, tudósokat sorolja fel, akiknek nevével, művével, alkotásaival kutatásai során találkozott. Életrajzokat, bibliográfiákat közöl benne, sok olyan műről is az ő könyve az egyetlen adat, amelyek azóta

elvesztek. Nagyon körültekintő, azokat a nem magyar nemzetiségű írókat is felveszi művébe, akik a magyar népet gazdagították alkotásukkal.

Egész életét a tudománynak szentelte, és ezt nem öncélúan művelte. Életéről és szolgálatáról így vall: „Az indulat, melynek minden emberben meg kell lenni, engemet is arra ösztönöz, hogy amit felebarátaimnak hasznokra és a magyar nemzetnek tisztességére és ékesítésére ítélek lenni, abban ne légyek csak hallgatással, hanem ami tőlem kitelhető, azt véghez vigyem. Mert valamiképpen a hazának ártani nem szabad, azonképpen annak nem használni, mikor lehetne, nagy vétek.”

Gerecsei Zsolt, Ács

ISTEN ÁLDJA

Hálaadás ötven éves házassági évfordulón

November 11-én nagy örömmel vette körül az ácsi gyülekezet id. Nyéki Lászlót és feleségét, Karikó Évát, akik ekkor ünnepelték ötvenedik házassági évfordulójukat. Az istentiszteleten részt vettek gyermekeik, unokáik, az egész népes család. Igehirdetés után először az unokák köszöntötték a nagyszülőket zeneszámokkal, hiszen három unoka is muzsikál a családban. Megható percek voltak, amikor a fuvolán felcsendültek a régi szép ének dallamai: „Mennyben lakó én Istenem, vedd füledbe dicséretem...” Utána a 128. zsoltár szavaival köszöntöttük az ünneplőket. A zsoltárban megfogalmazódott gondolatokat (boldog, aki féli az urat, és egész családja körülveszi) a gyülekezet nemcsak az ünnepelték családi életében, hanem hitéletében is tapasztalja: id. Nyéki László is és három fia is presbitere a gyülekezetnek! Végül áldáskívánással a gyülekezetet a 134. zsoltár 3. versét énekelte.

GONDNOKI TALÁLKOZÓ

2012. november 24-én az esztergomi református templom mellett gyülekeztek a Tatai Református Egyházmegye gyülekezeteinek gondnokai. Erre a napra hívták össze a minden évben megrendezendő konferenciát.

Ágoston Csaba, helybéli lelkipásztor az 1. Tim. 3.2-5 alapján hirdette Isten Igéjét, benne külön kiemelte a mai presbiterekkel szemben támasztott aktuális elvárásokat.

Balogh Péter, a fogadó gyülekezet

retne taníttatni gyermekével és nem fordítva.

Mivel ez így sikeredett ezáltal bizony nagyon komoly feladatok hárulnak a gyülekezetekre és különösen azok vezetőire, presbitereire. Meg kell keresni minden érintett szülőt és személyesen meg kell győzni őket, hogy a hittanoktatást kérjék gyermekeiknek.

Ha eddig nem tettük, meg kell tartani azt a jézusi utasítást, mely azt mondja: **MENJETEK!**

nevében köszöntötte az egybegyűlteket, s külön megköszönte, hogy helyszínnek Esztergomot választották.

A konferenciát Gyimóthy Géza, egyházmegyei gondnok nyitotta meg. Külön kiemelte, hogy már hagyományossá vált az egyházmegyei gondnokok éves találkozója. Megemlítette, hogy a kezdeményezés első évében többen furcsán vették hogy lelkészek jelenléte nélkül szervezzük meg konferenciánkat, amely mára már teljesen elfogadottá vált. E találkozóra 19 gyülekezeti gondnok érkezett.

Rövid bemutatkozásokkal folytatódott az együttlét, mely azért is volt különösen fontos, mert volt olyan új gondnok akivel ilyen körben most találkoztunk először. A bemutatkozás témája minden esetben az eddig elért sikerek bemutatása, a megoldásra váró feladatok ismertetése volt.

A mostani időszak legaktuálisabb témáját Bogáth István, egyházmegyei főjegyző vezette fel, ami a jövő évben bevezetendő kötelező iskolai hitoktatás kérdése volt. Bevezetőjében kiemelte, hogy sajnos a törvénykezés most is kissé felemásra sikeredett. Aminek lényege, hogy a hit és erkölcsan tárgygyal kapcsolatban arról kell külön nyilatkozni, hogy, ha valaki hittant sze-

Ha nem tesszük, akkor megint sikerül majd valamit nagyon elrontani.

Sok-sok vélemény hangzott el a napirendi ponttal kapcsolatban, de minden hozzászóló kifejezte az ügy rendkívüli fontosságát.

Gyimóthy Géza, főgondnok a továbbiakban aktuális gondokról beszélt megemlítve, hogy a hívás ellenére pont azokból a gyülekezetekből nem volt jelen a gondnok, ahol tudvalévő is, hogy gondok, problémák vannak. Éles kritikát fogalmazott meg velük kapcsolatban.

A továbbiakban a jelenlévő gondnokok hosszasan elmélkedtek arról, mi is konkrétan a lelkipásztor feladata a gyülekezetépítéssel kapcsolatban.

Hol az a pont ahol a presbiternek, a gondnoknak át kell vállalni feladatokat. Ismét elhangzott a családlátogatás fontossága, mely a jelenlévők szerint is elsősorban a lelkipásztor feladata, amelyet viszont a presbitereknek kötelességük segíteni és egy ponton átvenni is. Ez a pont éppen most következett el amikor a hittanoktatással kapcsolatban elkerülhetetlen a személyes kapcsolatfelvétel.

Gyimóthy Géza kiemelte e találkozó fontosságát, hiszen ilyen körben valóban őszintén és mindenre kiterjedően

tudunk beszélni magunk és egyházunk dolgairól, mint ahogy ezt ezen a napon is megtettük.

A gondnoki konferencia résztvevői megérezve azt, hogy most valóban eljött a cselekvés ideje, az alábbi záró nyilatkozatot fogadták el, melyet minden jelenlévő egyetértően aláírásával szentesített.

A konferencia egyben felkéri az egyházmegye valamennyi meg nem jelent gondnokát, hogy a helyzet fontosságát megértve csatlakozzon a vállaláshoz.

A Tatai Református Egyházmegye Gondnokainak Közös Nyilatkozata

A konferencia résztvevői Isten iránti hálájukat fejezik ki abból az alkalomból, hogy újból megszervezhető Magyarországon az iskolai tanmenetbe épülő hittanoktatás.

Az egyházmegye jelenlévő gondnokai átérezvén azt a felelősséget, mely szerint konkrét és el nem napolható feladataink vannak a hittanoktatás megszervezésével kapcsolatban vállaljuk:

- Hogy lelkipásztorunkkal közösen áttekintjük a településükön a hittanoktatás új helyzetét.
- Hogy lelkipásztorunkkal megszervezzük a családlátogatás keretében történő tájékoztatást.
- Hogy a presbitertársaikat is felkérjük a feladatra és egyenként felkeressük a következő tanévben településünkön az állami ill. önkormányzati iskolákba beíratandó első és ötödik osztályos gyermekek szüleit.
- Igyekszünk meggyőzni a szülőket arról, hogy gyermekeiket az erkölcsan tantárgy helyett a megszervezendő hittanoktatásra írássák be.
- Segítünk felkutatni olyan hitoktatói végzettséggel rendelkező személyt aki jelenleg nem vesz részt a hittanoktatásban.
- Ismerettségi körünkből ajánlunk lelkipásztorunknak olyan pedagógus végzettségű személyt aki vélhetően alkalmas lenne a hittan oktatására, s ő esetleg vállalja a hitoktatói végzettség megszerzését.
- Megérezve azt, hogy Isten most konkrét feladat elvégzésével keresett meg bennünket aláírásunkkal szentesítjük vállalásunkat.

Bogáth István

GYEREKSAROK

„Amikor Jézus megszületett a júdeai Betlehemben Heródes király idejében, íme, bölcsek érkeztek napkeletről Jeruzsálembe, és ezt kérdezték: „Hol van a zsidók királya, aki most született? Mert láttuk az ő csillagát, amikor feltűnt, és eljöttünk, hogy imádjuk őt.” Máté evangéliuma 2: 1-3

A karácsonyt mindenki szereti. Az év legszebb ünnepe, a család ünnepe, a szeretet ünnepe – mondják a gyerekek (és felnőttek). Ilyenkor minden annyira más! Nem kell iskolába menni, itthon maradhatunk, mézeskalácsot sütünk az anyuval, feldíszítjük a fenyőfát, megajándékozunk egymást, vendégségbe megyünk, vagy minket látogatnak meg rokonaink, ismerőseink. Az ünnep akkor válik teljessé, ha a hó is leesik, s fehérbe öltözik a táj. Mindez csakugyan nagyon szép és jó. Kell az ünneplés, fontos, hogy együtt legyen a család, hogy félretegyük a mindennapokat és egy kicsit megálljunk.

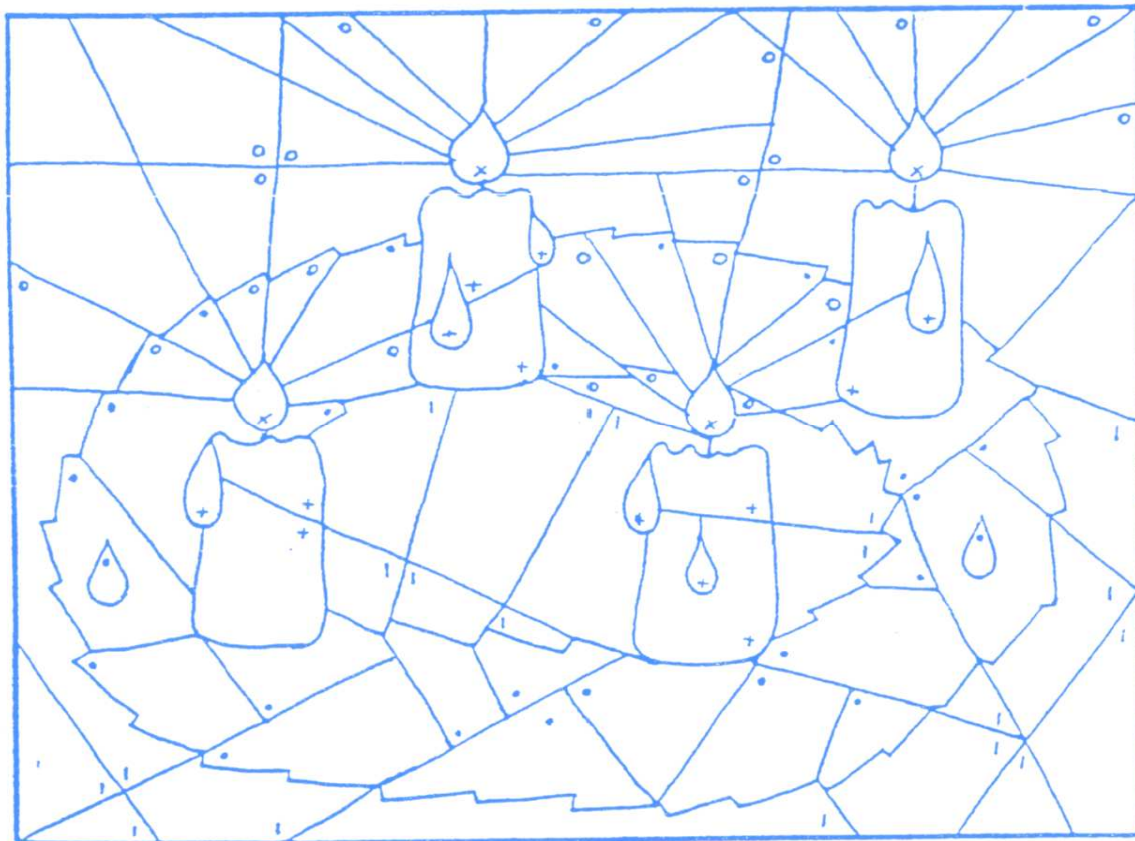
Erre hív minket ez a rövid igeszakasz is. Adventben, Jézus eljövételére készülve, állj meg egy pillanatra. Tedd egy kicsit félre a játékot, kapcsold ki a tévét és csendesedj el. Gondold végig, valójában kiről is szól az ünnep.

A karácsony Jézus születésének ünnepe. Amikor megszületett sokan mentek el, hogy köszöntsék, hogy imádják őt. Ott voltak a pásztorok, akik az angyal szavára félbehagyták a munkájukat és elmentek Betlehembe, de ott voltak a bölcsek is. Ők csillagászok voltak, s messihi földről, Napkeletről igyekeztek Jézushoz. Látták az ő csillagát és felkerekedtek. Hosszú, nehéz és fáradságos út várt rájuk,

tele veszélyekkel. Akkoriban az utazás azt jelentette, hogy az ember neki vág az ismeretlennek. Nem voltak jól kiépített autópályák, autók, biztonságos közlekedés. Megvoltak persze a megszokott karavánutak, amelyeken a kereskedők jártak, de ezek mentén rablóbandák portyáztak, hogy az arra járó vándort kifosszák és megöljék. A bölcsek mindezt jól tudták, mégis útra keltek. Vállalták a veszedelmekkel teli, fáradságos utazást, csak azért, hogy megpillanthassák Jézust. Persze először rossz helyen keresték, de hát hol is lakhatna egy király? Bizony, alighanem mi is a palotába indultunk volna. A csillag azonban, melyet napkeleten láttak, ismét feltűnt, előttük ment, mutatta az utat. Így jutottak el a bölcsek Betlehembe, itt találták rá Jézusra, Isten fiára. A küzdelmes út végén boldogan borultak le előtte, hiszen végre elérték céljukat.

Gondolj csak bele, ma már egyáltalán nem nehéz Jézussal találkozni. Nem kell veszélyekkel teli utakon kóborolnunk, sőt Betlehemig sem kell elmennünk, hogy köszöntsük Őt. Jézus része az életünknek, hiszen imádságban bármikor együtt lehetünk vele, beszélgethetünk vele, és ugye – ezt mindenki tudja, az imádság sokkal gyorsabb, mint az e-mail. Ennek ellenére bizony sokszor megfeledkezünk róla, hogy születésnapja van, s hogy valójában Ő az ünnepelt. Éppen ezért már az adventi készülődés idején is gondolj Jézusra, gondold végig, hogy miért is kellett emberi alakot öltenie, miért kellett eljönnie erre a földre. Legyél együtt olyan gyerekekkel, akikkel minderről beszélhetsz, s amikor otthon, családi közösségben az adventi koszorún sorra gyűjtjátok a gyertyákat, énekeljétek, imádkozzatok, emlékezzetek meg Isten jóságáról. Áldott készülődést és áldott ünnepeket kívánok nektek.

**S
N
-
N
S**

AZ ANYAKÖNYVBEN OLVASTUK

Ács: eltemették: id. Bartha Józsefet

Bana–Bábolna Eltemették: Kékhegyi Istvánnét

Bokod: megkereszteltetett: Boros Álmos

házasságukra Isten áldását kérte: Csanki Gábor és Rausch Renáta

Végső búcsút vettünk: Major Balázstól

Császár: Temetés: Szalai Ferencné; Fülöp Sándor

Dad: megkereszteltetett: Farkas Kinga és Cseh Máté

Végső búcsút vettünk: Dr. Tóth Károlyné, szül. Bán Piroskától

Ete: megkeresztelték Ligeti Jácontot

eltemették októberben Pongrácz Dénest és Pongrácz Dénesnét,
novemberben Pápai Ferencet és id. Nagy Zsigmondot

Kömlöd: eltemették Molnár Sándort, Ferenczi Józsefet, özv. Ferenczi Józsefnét

Megkeresztelték: Csóti Bencét

Nagyigmánd: *Megkereszteltük:* Csidei Márton, Csidei Dániel, Malomsoki Dávid

Házasságot kötött: Ósz Norbert László és Mészáros Zsuzsanna

Oroszlány: eltemették Biacsók Sádornét

Megkeresztelték Deák Sándor Álmost

Réde: *Megkereszteltük:* Szabó Hanna Juditot

Házasságot kötöttek: Kálóczi Attila és Kovács Tímea,

Cserhádi Richárd és Varga Zsuzsanna, valamint Aklan András és Kauker Szilvia

Eltemették: Szalai Istvánnét, Rác Sándornét, Czigány Ferencnét

Szákszend megkereszteltük Simon Grétát

Tárkányon eltemették: Bodányi Istvánt

A TERÍTŐ

Reformáció ünnepére értékes adománnyal gyarapodott a Bokodi Református Gyülekezet. Szabó Józsefné unokái Szabó Zoltán és Szabó László budapesti Lakosok egy zsűrizett, díjazott, himzett, asztalterítőt ajándékoztak az eklézsiának. Tagja volt, a nagy múltú, ma is eredményesen működő, Bokodi Himző szakkörnek. A terítőt a 2005 tavaszán, Budapesten az Országos Népművészeti Kiállításon mutatták be, a szakkör többi tagjának munkái mellett. Bözsi néni ez évben hunyt el 89. éves korába a himzés volt az élete, amit Haláláig folytatott.

Töretlen hite, szorgalma, küzdelmes élete, ott van a himzett terítőben. Végakarata volt, hogy a terítő a templom Urasztalára kerüljön.

Bognár Lajosné, Bokod

ÉVSZÁZADOK SZOLGÁLATÁBAN

Ezzel a gondolattal adott hálát az ácsi egyházközség 2012. október 28-án Istennek a gyülekezetben évszázadok óta folyó szolgálatért. Az egyházkerületi jubileumhoz és más gyülekezeti évfordulókhoz kötött ünnepen megemlékeztünk az egykor Ácson szolgált lelkipásztorokról és az egykori református iskola tanítóiról.

Az ünnepi igehirdetés szolgálatát Lentulai Attila, a Pápai egyházmegye esperese végezte, aki az ácsi gyülekezetből indult el. A reformáció és a helyi megemlékezés lényegét az engedelmes élő hitben mutatta fel a Galata levél egy részlete alapján. Kiemelte, hogy ez tette alkalmassá és késszé, áldozatot is vállalóvá az itt szolgálatot végzőket. Az igehirdetés után a gyülekezet ének-kara szolgált, majd a megemlékezés fontosságát és szépségét foglalta össze a helyi lelkipásztor. Az egyházkerület négyszáz éves évfordulója egy-két év híján a helyi gyülekezet korát is jelenti.

Egy jeles lelkipásztorunk, Körmendi Lajos születésének századik évfordulóját is ünnepeltük az év tavaszán. Ugyanakkor ebben az évben kapta vissza a gyülekezet a templomdombon álló egykori református iskola épületét is. Így adódott, hogy lelkészek és tanítók felé egyaránt fordult a figyelmünk. Kalla Sándor hetedik osztályos a szép egységet örökre klasszikussá tévő Reményik-verset szavalta (Templom és iskola), majd Ódor Karolina, a Tatai Ref. Gimnázium diákja olvasta fel a gyülekezet lelkipásztorainak névsorát. A templomi ünnepség után a templomudvaron felállított emlékoszlophoz vonultunk. A mintegy két és fél méter magas tölgyfaoszlopba fogott gránitlapon 1650-től 2005-ig rögzítettük a lelkészek névsorát, szolgálati idejét. Az iskolaépület folyosóján pedig kifüggesztettük azt az emlékiratot, amelyik 1698-tól az államosításig 66 rektortanító nevét tartalmazza. Ugyan-

csak az iskolában tekinthették meg azt a kis kiállítást a résztvevők, amely lelkészeink, tanítóink relikviáiból állt össze.

A gyülekezet külön öröme volt, hogy az egykori lelkészek, tanítók több leszármazottja, családtagja, a város iskolájának tanári kara és a város vezetése is megtisztelt minket.

Köszönetet mondunk azért, hogy az építkezés terhét hordozó gyülekezet ünnepléséhez több szakember úgy járult hozzá, hogy az emlékoszlop anyaga, a munka, az ünnepség lebonyolítása mind adomány volt.

Gerecsei Zsolt

ADVENTI KÓRUS

Bábolna város lakosai szeretettel hívják a héthatár újság olvasóit minden adventi vasárnap délután 17:00-tól a városi betlehem elé közös éneklésre, karácsonyi készülődésre!

Újságunkat – hirdetőinknek és alapítványunk támogatóinak köszönhetően – ingyenesen juttatjuk el olvasóinkhoz !

Hét Határ Református hitéleti lap. Megjelenik minden hónap első vasárnapján Ács, Ászár, Bana, Bábolna Bokod, Csép, Császár, Dad, Ete, Kisigmánd, Kisbér, Kömlöd, Környe, Környebánya, Nagyigmánd, Oroszlány, Réde, Vérteskethely, Szákszend, Tárkány reformátusai közt

Kiadó: "Közelebb Egymáshoz" Alapítvány 2854 Dad, Fő u. 28. Felelős kiadó: **Gerecsei Zsolt** elnök 2941 Ács, Fő u. 71.

Szerkesztőség: 2853 Kömlöd, Perczel u. 26. tel.: 06-34/578-503 fax.: 06-34/470-543 **email:** hethatarlap@freemail.hu

Felelős szerkesztő: **Bogáth István** Nyomtatás: MONTÁZS Press Kft. Oroszlány tel.: 20/454-35-41 Molnár Ferenc ügyvezető Internet elérhetőség: www.hethatar.refdunantul.hu

ISSN 1417 - 7641